

I. METODICKÝ ÚVOD

Publikace Ekonomické výsledky průmyslu ČR v letech 2005 až 2008 obsahuje vybrané ukazatele hospodaření z ročního strukturálního statistického šetření v ekonomických subjektech s převažující průmyslovou činností.

Průmyslovým odvětvím (dále jen průmysl) se rozumí soubor podnikatelských subjektů, které vyrábějí průmyslové výrobky s obdobným ekonomickým určením, při jejichž výrobě byly použity stejné nebo obdobné druhy surovin a materiálů nebo stejné technologické postupy. Do průmyslového odvětví se zahrnuje průmyslová činnost celého podnikatelského subjektu. Vyrábí-li podnikatelský subjekt výrobky patřící do několika odvětví, zařazuje se do toho odvětví, které kvantitativně převažuje.

TŘÍDĚNÍ UKAZATELŮ

Ukazatele jsou tříděny podle **Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)**. Tato klasifikace je platná od 1.1.2008 a člení průmysl na čtyři základní skupiny (sekce): Těžba a dobývání, Zpracovatelský průmysl, Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu a Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi. Podrobnější členění pak zahrnuje 25 odvětví (oddílů).

OBSAH ŠETŘENÍ

Základní zpravodajskou jednotkou průmyslové statistiky je podnikatelský subjekt, tj. právnická nebo fyzická osoba, která má postavení podnikatele. Subjekty jsou rozděleny, bez ohledu na svou hlavní činnost, do dvou skupin:

- fyzické osoby podnikající na základě Živnostenského zákona (a obdobných předpisů)
- právnické osoby, podnikající na základě Obchodního zákona, tedy obchodní společnosti (mezi ně patří i fyzické osoby zapsané v Obchodním rejstříku)

Protože pro tyto dvě skupiny platí předpisy, upravující jejich účetní systém různým způsobem, byly tomu přizpůsobeny i dotazníky.

Fyzické osoby (nezapsané v Obchodním rejstříku) bez ohledu na počet zaměstnanců, jsou obesílány formulářem P 4-01.

Právnické osoby a fyzické osoby, zapsané v Obchodním rejstříku (účtující ze zákona v soustavě podvojného účetnictví), jsou obesílány výkazem P 5-01.

Výkaz P 5-01 doznal mnoha změn, které byly motivovány jak snahou o zkvalitnění výstupů z těchto šetření, tak snížením administrativní zátěže respondentů. V této souvislosti byl zrušen dosavadní koncept tří mutací výkazu dle velikosti zpravodajské jednotky a zaveden systém tří verzí základního (kmenového) výkazu (rovněž podle velikosti) doplněných o přílohy, které jsou zasílány výběrově.

METODIKA UKAZATELŮ

Průměrný počet aktivních subjektů je počet subjektů, které byly aktivní alespoň po část roku. Uváděné počty subjektů jsou počty ze zjišťování, po dopočtu na základní soubor subjektů. V dopočtech je respektován zjištěný stav aktivity subjektů ve výběrovém souboru a je předpokládáno, že shodný stav aktivity je i v základním souboru. Základní soubor je generován z Registru ekonomických subjektů, který obsahuje i subjekty zaniklé, neaktivní v daném období a subjekty, o jejichž aktivitě není nic známo.

Počet zaměstnaných osob je součet evidenčního počtu zaměstnanců ve fyzických osobách, počtu pracujících majitelů firmy a spolupracujících členů domácnosti, pro které je práce ve firmě hlavní ekonomickou činností a počtu osob pracujících na dohodu o provedení práce a na dohodu o pracovní činnosti.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců (ve fyzických osobách) zahrnuje všechny kategorie stálých, sezónních i dočasných zaměstnanců, kteří jsou v pracovním poměru k zaměstnavateli.

Průměrný počet zaměstnaných osob na jeden subjekt je propočten jako podíl ukazatelů počet zaměstnaných osob a průměrný počet aktivních subjektů.

Průměrná hrubá měsíční mzda jednoho zaměstnance vyjadřuje všechny pracovní příjmy (základní mzdy, osobní příplatky a ohodnocení, prémie a odměny, podíly na výsledcích hospodaření a náhrady mzdy), které byly zúčtovány zaměstnancům v evidenčním počtu podle příslušných platových a mzdových předpisů.

Hodnoty aktiv, pasiv a jejich složek vyjadřují stavy na rozvahových účtech ke konci kalendářního roku. Za fyzické osoby, účtující v systému jednoduchého účetnictví se jedná o stav jednotlivých složek majetku a závazků ke konci kalendářního roku. Náplň ukazatelů odpovídá účtové osnově pro podnikatele.

Pořízení dlouhodobého majetku celkem je součtem hrubých pořízení hmotného investičního majetku a nehmotného investičního majetku.

Pořízení hmotného dlouhodobého majetku na rozdíl od obsahového vymezení předpisy o účtování, neobsahuje hodnotu pozemků, ložisek nerostných surovin a ani investice, které byly pořízeny formou leasingu.

Pořízení nehmotného dlouhodobého majetku zahrnuje zřizovací výdaje, nehmotné výsledky vědeckovýzkumné a obdobné činnosti, výdaje na software a ocenitelná práva (např. know how, licence, předměty průmyslových práv a jiné výsledky duševní činnosti).

Výnosy (příjmy) celkem obsahují součet tržeb za vlastní výkony a zboží, změny stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby, aktivace, jiných provozních výnosů, finančních výnosů, mimořádných výnosů, zúčtování rezerv a opravných položek provozních a finančních výnosů a převodu provozních a finančních výnosů. U fyzických osob jsou příjmy dány jako součet příjmů za prodej výrobků, služeb, zboží, ostatních příjmů a uzávěrkových úprav příjmů.

Tržby za vlastní výkony a zboží je součet tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb a tržeb za prodej zboží.

Tržby (příjmy) za prodej vlastních výrobků a služeb představují tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům.

Tržby za prodej zboží představují tržby za prodej obchodního zboží, tj. produktů nakoupených za účelem dalšího prodeje v nezměněném stavu.

Náklady celkem jsou časově rozlišené provozní, finanční a mimořádné náklady za sledované období. Obsahují náklady, vynaložené na spotřebované nákupy, na prodané zboží, na služby, osobní náklady, daně a poplatky, jiné provozní náklady, finanční náklady, mimořádné náklady, odpisy, rezervy a opravné položky provozních nákladů, rezerv a finančních nákladů, daně z příjmů za běžnou činnost, z příjmů z mimořádné činnosti, převod podílu na hospodářském výsledku společníkům a převodů provozních a finančních nákladů. U fyzických osob je to součet výdajů na nákup materiálu, zboží, výdajů na mzdy a platby pojistného (sociální a zdravotní pojištění), provozní režie a uzávěrkových úprav výdajů.

Osobní náklady zahrnují veškeré požitky zaměstnanců, osob na dohodu o provedení práce nebo dohodu o činnosti, včetně příjmů společníků a členů družstev ze závislé činnosti, odměny

členům orgánů společností a náklady na zákonné i ostatní sociální pojištění. V soustavě podvojného účetnictví jsou dány rozdílem obrátů strany Má dáti a strany Dal účtů účtové skupiny 52 - Osobní náklady. Obsahují i naturální plnění, pokud jsou součástí mezd. V soustavě jednoduchého účetnictví se jedná o součet výdajů na mzdy a platby sociálního a zdravotního pojištění.

Mzdy jsou mzdy bez ostatních osobních nákladů (OON) a zahrnují všechna peněžítá plnění (základní mzdy, osobní příplatky a ohodnocení, prémie a odměny, podíly na hospodářském výsledku a náhrady mzdy), které byly zúčtovány zaměstnancům **v evidenčním počtu** podle příslušných platových a mzdových předpisů. Obsahují i příjmy společníků a členů družstva, pokud jsou v pracovním poměru ke společnosti a jsou vedeni v evidenčním počtu zaměstnanců. Obsahují i odměny z použitelného zisku nebo z fondů, tvořených ze zisku. Nezahrnují plnění v souvislosti s dohodami o provedení práce nebo o činnosti a odměny členům orgánů společností, tedy plnění osobám, které nejsou zahrnuty v průměrném evidenčním počtu zaměstnanců.

Hospodářský výsledek po zdanění představuje rozdíl mezi výnosy celkem a náklady celkem za sledované období. Nabývá buď podoby zisku (kladný výsledek hospodaření) nebo ztráty (záporný výsledek hospodaření).

Výkony včetně obchodní marže zahrnují tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, obchodní marži (rozdíl mezi tržbami za prodané zboží a náklady na prodané zboží), změnu stavu zásob vlastní výroby a aktivaci materiálu, zboží, služeb a dlouhodobého majetku.

Výkonová spotřeba - spotřebované nákupy (hodnota spotřebovaného materiálu a energií) a služby (externí služby, náklady na reprezentaci a drobný nehmotný majetek, o kterém účetní jednotka rozhodla, že není dlouhodobým majetkem).

Účetní přidaná hodnota je rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou.

Obchodní marže je vypočtena jako rozdíl mezi tržbami (příjmy) za prodej zboží a náklady, vynaloženými na prodané zboží (tj. na nákup zboží, které bylo prodáno v nezměněném stavu).

Účetní přidaná hodnota na zaměstnance (v tisících Kč) je vypočtena jako podíl účetní přidané hodnoty a počtu zaměstnaných osob (pracovníků).

Rentabilita úhrnných vložených prostředků (v procentech) je podíl hospodářského výsledku po zdanění a majetku (aktiv) celkem.

Rentabilita vlastního jmění (v procentech) je podíl hospodářského výsledku po zdanění a vlastního jmění.

Rentabilita tržeb (v procentech) je podíl hospodářského výsledku po zdanění a součtu tržeb (příjmů) za prodej vlastních výrobků, služeb a zboží.

Rentabilita nákladů (v procentech) je podíl hospodářského výsledku po zdanění a celkových nákladů (výdajů).

Nákladovost (v procentech) je podíl celkových nákladů a celkových výnosů.

Doba obratu zásob (ve dnech) je podíl celkových zásob a průměrných denních tržeb (celkové tržby děleno 360). Vyjadřuje počet dnů, na který by vystačil stav zásob.

UPOZORNĚNÍ

V publikaci uvedené ukazatele jsou obsaženy v obou typech statistických výkazů. Výběrový soubor je dopočten na základní soubor **aktivních podniků**.

Meziroční indexy jsou propočteny z běžných cen.

Peněžní údaje v tabulkách jsou uvedeny v mil. Kč. Propočty byly provedeny ze zdrojových dat, která byla v Kč a v tis. Kč. Případný nesoulad mezi propočtenými či sumovanými údaji může být způsoben zaokrouhlením.

Pokud budou data, uvedená v této publikaci (a to i za ukazatele metodicky shodné), porovnávána s daty, zjišťovanými v jiných šetřeních s rozdílnou periodicitou - měsíční či čtvrtletní, nebudou shodná hodnotově. Rozdíly jsou způsobeny stavem registru k datu generování souboru pro šetření, tedy i různým výběrovým souborem, systémem dopočtů na základní soubor a v případě ročních dat i uzávěrkovými operacemi. Tyto operace nejsou zachyceny v měsíčních či čtvrtletních datech, protože účetním obdobím byl kalendářní rok.

Údaje v tabulkách vycházejí ze zpětného přepočtu strukturálních dat za roky 2005-2007, který vzhledem ke své časové a metodické náročnosti nebyl v době uzávěrky této publikace definitivně ukončen. Výsledky uvedené v těchto tabulkách jsou proto publikovány jako předběžné a mohou být dodatečně revidovány.

Zavedení nové Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE, která nahradila dříve používanou Odvětvovou klasifikaci ekonomických činností (OKEČ), má za důsledek nejen odlišné rozvržení jednotlivých činností uvnitř průmyslu, ale i vymezení okruhu činností definovaných jako průmyslové. Mezi nejvýznamnější změny patří přesun vydavatelských činností mimo průmysl a naopak zahrnutí činností souvisejících s odpadními vodami, sběrem odpadů a sanacemi. Z tohoto důvodu není obsah pojmu průmysl v této kapitole shodný s tím, jak byl chápán v předchozích vydáních této publikace.

V rámci přepočtu byla v dopočtových modelech poprvé rozsáhleji využita administrativní data MF ČR a dalších institucí, a zároveň byly zpětně opraveny některé misklasifikace. Přepočet proto nelze interpretovat jako prosté převedení existujících dat z jedné klasifikace do druhé, ale jako komplexní revizi, která si klade za cíl zvýšení kvality údajů v přepočtené časové řadě.

Registr osob samostatně výdělečně činných byl aktivován na základě daňových přiznání (administrativních zdrojů) a na základě těchto zdrojů byly provedeny nové propočty na základní soubor.